

Inhoud

Voorwoord	5
1 Inleiding	11
1.1 Geschiedenis	11
1.2 Waarom dit zakboek?	13
1.3 Opbouw	14
2 Wat de piketadvocaat vooraf helder voor de geest dient te hebben	15
2.1 Parate kennis: dwangmiddelen, termijnen, criteria en contactmomenten	15
2.1.1 Overzicht	15
2.1.2 Aanhouding	18
2.1.3 Transport naar plaats verhoor, insluitingsfouillering, vaststelling identiteit verdachte en voorgeleiding aan de (hulp)officier van justitie	18
2.1.4 Ophouden voor onderzoek	20
2.1.5 Inverzekeringstelling	21
2.1.6 Atypisch verloop – hoger beroep tegen invrijheidstelling verdachte	23
2.1.7 Bewaring	23
2.1.8 Gevangenhouding en gevangenneming	25
2.2 Omvang piketregeling	27
2.3 Meldingspecifieke voorbereiding	29
Bijlage 2.1 Proces-verbaal van voorgeleiding i.v.m. aanhouding	31
Bijlage 2.2 Proces-verbaal van verhoor voor inverzekeringstelling	33
Bijlage 2.3 Bevel inverzekeringstelling	35
Bijlage 2.4 Vordering tot inbewaringstelling	37
Bijlage 2.5 Bevel inbewaringstelling	39
Bijlage 2.6 Bevel gevangenhouding	41
Bijlage 2.7 Meldingsformulier consultatiebijstand	43

3	Consultatiebijstand voorafgaand aan het eerste verhoor	45
3.1	Beschikbaarheid	45
3.2	Contact met recherche voorafgaand aan verhoor	45
3.3	Duur en aanvang van de consultatiebijstand	46
3.4	Structuur gesprek	46
3.5	Tolk(entelefoon)	48
3.6	Wanneer spreken, wanneer zwijgen?	50
3.7	Tips om cliënt te laten zwijgen	53
3.8	Mag de piketadvocaat informatie aan derden verstrekken?	54
3.9	Omgaan met probleemsituaties	58
4	Verhoorbijstand	59
4.1	Praktische tips & tricks	60
4.2	Sociaal en zakelijk verhoor van de verdachte	62
4.3	Verhoormethodiek	63
4.4	Aanwijzing registratie verhoor	64
4.5	Rechten van de verdachte tijdens een verhoor	65
4.6	De bevoegdheden van de advocaat tijdens het verhoor	67
4.7	De bevoegdheden van de advocaat tijdens het verhoor in perspectief	69
4.8	Na het verhoor en processtukken	70
4.9	Declaratie	71
5	(Piket)rechtsbijstand inverzekeringstelling	73
5.1	Rechtsbijstand bij inverzekeringstelling	73
5.2	Piketrechtsbijstand na inverzekeringstelling	73
5.3	Beperkende maatregelen	75
6	Voorgeleiding bij de rechter-commissaris	77
6.1	Overzicht	77
6.2	Gang van zaken en procedurele tips	78
6.3	Modelpleitnota c.q. stroomschema voorgeleiding	79
6.4	De rechtmatigheidstoets van artikel 59a Sv	84
6.4.1	Algemeen	84
6.4.2	Formele verweren	85
6.4.3	Materiële verweren	86
6.5	Vordering bevel bewaring	89
6.5.1	Algemeen	89
6.5.2	Ernstige bezwaren	90
6.5.3	Gevallen	91
6.5.4	Gronden	92
6.5.5	Anticipatiegebod	101
6.6	Schorsingsverzoek	102
6.7	Onderzoekswensen bij de voorgeleiding	103
6.8	Adolescentenstrafrecht	105

7	Hoger beroep officier van justitie ex artikel 59c Sv	107
8	Beperkende maatregelen	109
8.1	Maatregelen in het belang van het onderzoek	109
8.2	Handelswijze (piket)advocaat bij beperkingen	110
8.3	Bezwaar beperkende maatregelen	112
8.3.1	Bij wie?	112
8.3.2	Kader?	113
8.3.3	(Vanaf) wanneer?	113
8.3.4	Hoe?	114
Bijlage 8.1	Bevel beperkingen	115
Bijlage 8.2	Model Last en volmacht aanwenden rechtsmiddel (ex art. 62a Sv)	116
Bijlage 8.3	Model Bezwaarschrift bevel beperkingen (ex art. 62a lid 4 Sv)	117
9	Onderzoekswensen tijdens het voorbereidende onderzoek	119
9.1	(Informeel) onderzoekswensen bij het Openbaar Ministerie	119
9.2	Formele onderzoekswensen vóór aanvang van het onderzoek ter terechtzitting	120
9.2.1	Verzoeken tot het verrichten van onderzoekshandelingen ex artikel 182 lid 1 Sv	120
9.2.2	Definitie en voorbeelden (verzoek tot verrichten van) onderzoekshandelingen ex artikel 182/183 Sv	122
9.2.3	Bezwaar bij de raadkamer	123
9.2.4	Ambtshalve bevoegdheid ex artikel 182 lid 7 Sv	124
9.2.5	Onderzoekswensen ex artikel 183 Sv	125
9.2.6	Regiebijeenkomst ex artikel 185 Sv	125
9.2.7	Einde bevoegdheid rechter-commissaris	125
9.3	Tips	126
Bijlage 9.1	Verzoek ex artikel 182/183 Sv	127
Bijlage 9.2	Model Last en volmacht aanwenden rechtsmiddel (ex art. 182 lid 6/183 lid 3 Sv)	128
Bijlage 9.3	Bezwaarschrift ex artikel 182 lid 6/183 lid 3 Sv	129
10	Voorlopige hechtenis aansluitend op de piketfase	131
10.1	Overzicht	131
10.2	Voorlopige hechtenis tijdens het voorbereidende onderzoek	134
10.2.1	Gevangenhouding en -neming	134
10.2.2	Kader raadkamer gevangenhouding	134
10.2.3	Tips raadkamer gevangenhouding	135
10.2.4	Rechtsmiddelen verdachte tegen gevangenhouding	138

10.3	Voorlopige hechtenis na aanvang van het onderzoek ter terechtzitting	141
10.3.1	Achtergrond en kader pro-formazitting/regiezitting	141
10.3.2	Tips pro-formazitting/regiezitting	143
10.3.3	Onderzoekswensen na (formele) aanvang van het onderzoek ter terechtzitting	144
10.3.4	Rechtsmiddelen voorlopige hechtenis na aanvang van het onderzoek ter terechtzitting	147
10.4	Resumé tips & tricks	149
Bijlage 10.1	Model Last en volmacht aanwenden rechtsmiddel (ex art. 71 of 87 Sv)	151
11	Snelrecht en supersnelrecht	153
11.1	Snelrecht	153
11.2	Turbosnelrecht	154
11.3	Supersnelrecht	155
11.4	Wet USB	156
12	De reclassering	157
12.1	Het primaire doel en de taken van de reclassering	158
12.1.1	Een reclasseringsadvies	158
12.1.2	Een reclasseringstoezicht	158
12.1.3	Tijdens de piketdienst	159
12.2	Tips & tricks	159
13	Herstelrecht en de (potentiële) rol van de strafrechtadvocaat 2.0	161
13.1	Vooraf: context van herstelrecht	161
13.2	Wettelijke verankering van herstelrecht	162
13.3	Een korte bredere verkenning van herstelrecht	163
13.4	De rol van de strafrechtadvocaat in het strafproces	163
13.4.1	'Law in action': een holistische blik	163
13.4.2	Strafrechtadvocaat 2.0	164
13.5	Tips & tricks	164
13.6	Praktijkvoorbeelden: jurisprudentie over mediation in strafzaken	166
13.7	Vervolg	166
13.8	Bijzondere leestips	167
14	Overig	169
14.1	Cliënt machtigen in piket	169
14.2	Dienst ruilen	169
14.3	Schadevergoeding in piket	169
14.4	De Wet forensische zorg	171
Bijlage 14.1	Model machtiging optreden in rechte	173

1 Inleiding

1.1 Geschiedenis

Het recht op consultatie- en verhoorbijstand is in Nederland relatief nieuw. In de zaak van Salduz tegen Turkije van 27 november 2008 erkende het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (**EHRM**) voor het eerst dat een aangehouden verdachte in beginsel recht heeft op toegang tot een advocaat vanaf het eerste politieverhoor.¹ In Nederland werd een dergelijk recht – behoudens een beperkt experiment voor rechtsbijstand bij levensdelicten – niet erkend.² In de regel sprak de (piket)advocaat zijn cliënt pas voor het eerst bij de inverzekeringstelling.³

In de jaren die volgden sloeg de Hoge Raad enkele piketpaaltjes. In een drietal arresten van 30 juni 2009 liet de Hoge Raad zich als voor het eerst uit over de gevolgen van de Salduz-uitspraak voor de Nederlandse praktijk. De Hoge Raad leidde uit de Salduz-uitspraak af dat een aangehouden verdachte recht heeft op consultatiebijstand voorafgaand aan het eerste verhoor. De Hoge Raad zag (vooralsnog) geen aanleiding om een recht op bijstand *tijdens* het (eerste) politieverhoor te erkennen voor volwassen verdachten, maar deed dat wel voor minderjarige verdachten. Werde het recht op consultatiebijstand geschonden, dan diende dat in beginsel op de voet van artikel 359a Sv met bewijsuitsluiting te worden gesanctioneerd.⁴

1 EHRM 27 november 2008, ECLI:CE:ECHR:2008:1127JUD003639102, *NJ* 2009/214 (*Salduz/Turkije*), r.o. 55.

2 O.a. P.P.J. van der Meij, 'Het EHRM en het recht op toegang tot een raadsman vanaf het eerste politieverhoor. Over de hooggespannen verwachtingen omtrent het aanwezigheidsrecht van de raadsman in het strafrechtelijk vooronderzoek', *Strafblad* 2009, p. 74-87.

3 A.E.M. Röttgerring, 'Hoofdstuk 9.1 De Piketdienst', in: J. Boksem e.a. (red.), *Handboek strafzaken* (editie 2008).

4 HR 30 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH3079, *NJ* 2009/349, m.nt. T.M. Schalken, HR 30 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH3081, *NJ* 2009/350 en HR 30 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH3084, *NJ* 2009/351, m.nt. T.M. Schalken. Overigens casseerde de Hoge Raad in geen van deze zaken. In ECLI:NL:HR:2009:BH3079 was volgens de Hoge Raad geklaagd tegen feitelijk handelen en niet tegen een rechtelijke beslissing. In de andere twee zaken werd het Salduz-verweer voor het eerst in cassatie gevoerd, hetgeen volgens de Hoge Raad er eveneens toe leidde dat het desbetreffende cassatiemiddel faalde.